

Totalforsvaret - sett fra DSB

Ingunn Moholt

Fagdirektør totalforsvar

**Direktoratet for
samfunnssikkerhet og beredskap**

- Samordningsansvar på nasjonalt nivå for samfunnssikkerhet og beredskap
 - Samordning av totalforsvar sivil side, og samarbeid med Forsvaret
- Styring av statsforvaltere på samfunnssikkerhetsområdet
 - Samordning på regional nivå, følge opp kommuner
- **Fagdirektorat**
 - Brann og redning
 - Farlige stoffer
 - El- og produktsikkerhet
 - Nød- og beredskapskommunikasjon
 - Sivilforsvaret

Støre: – Vi må igjen være forberedt på at krig kan ramme Norge

For første gang ber statsminister Jonas Gahr Støre nordmenn være forberedt på krig. – Følg med og tenk selv, råder han.

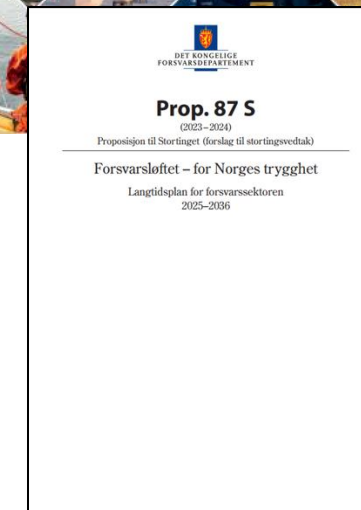

Statsminister Jonas Gahr Støre ber for første gang nordmenn være forberedt på krig. (Foto: Gunnar Lier)

Totalberedskapsmeldingen

1. Et sivil samfunn som er forberedt på krise og krig.
2. Et sivil samfunn som motstår sammensatte trusler.
3. Et sivil samfunn som understøtter militær innsats

➡ Situasjoner høyt i krisespekteret

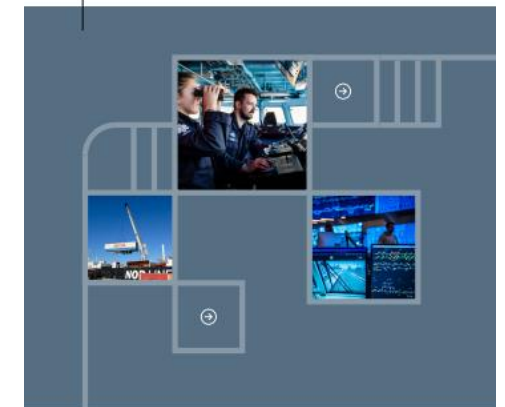
I møte med disse utfordringene trekker denne strategien opp tre strategiske hovedprioriteringer.

- 1** For det første må vi **raskt styrke forsvarsevnen**. Vi må igjen være forberedt på at krig kan ramme Norge. I rammen av Nato, skal vi bidra til at Europa tar langt større ansvar for egen sikkerhet.
- 2** For det andre må vi **gjøre samfunnet mer motstandsdyktig**. Vi må alle forstå truslene vi står overfor. Vi må sammen redusere våre sårbarheter og styrke evnen til å håndtere mer alvorlige hendelser.
- 3** For det tredje må vi **styrke vår økonomiske sikkerhet**. Det krever at vi forbedrer konkurranse- evnen i norsk økonomi, reduserer sårbarhetene overfor land vi ikke har sikkerhetssamarbeid med, og at vi forbedrer det økonomiske samarbeidet med allierte og partnere.

Disse prioriteringene krever innsats fra oss alle. Hele samfunnet må med - fra de øverste statsorganer, til næringslivet, fagbevegelsen, frivilligheten, kommuner og den enkelte innbygger.

Strategi

Nasjonal sikkerhetsstrategi

DSBs samordningsrolle i Totalforsvaret

- bidra til å videreutvikle totalforsvarskonseptet
- ivareta best mulig samordning mellom totalforsvarsaktørene på sentralt, regionalt og lokalt nivå
- bidra til å identifisere gråsoner, overlappende og uklare ansvarsforhold
- Koordinere mellom nasjonal planlegging og planlegging i de enkelte etater på sivil side, herunder revisjon av Nasjonalt beredskapssystem.
- Initiere, planlegge og gjennomføre nasjonale beredskapsøvelser på sivil side i tråd med fastsatte øvelsesplaner, samt koordinere departementenes deltakelse i internasjonale øvelser knyttet til EU- og NATO-samarbeidet.
- Ta initiativ, koordinere og bidra til sivil deltakelse i sivil-militære øvelser.
- Kunne bistå departementene og deres sektorer med øvelses- og kompetansetiltak.
- Bistå Justis- og politidepartementet i dialogen med Forsvarsdepartementet om sivil-militært samarbeid.
- Behov for tverrsektoriell styring og prioritering

Hvordan balanserer vi de to formålene i totalforsvarsarbeidet og hvordan prioriterer vi ressursene i en tilspisset situasjon?

- Kritisk å legge til rette for effektivt mottak av allierte styrker
- Nasjonene må benytte alle aspekter av samfunnet og sivile ressurser for å:
 - forsvare befolkningen
 - motstå angrep
 - gjenopprette samfunnsfunksjonene

Nordisk kontekst

- Fra mottak til transitt
- Nordiske avhengigheter
- Sømløs grensepassering
 - EU, NATO
- Nordic/Immediate Response 24 - erfaringer
- Felles nordisk situasjonsforståelse
- Nordisk/trilateral analyse av et art. V-scenario i Norden

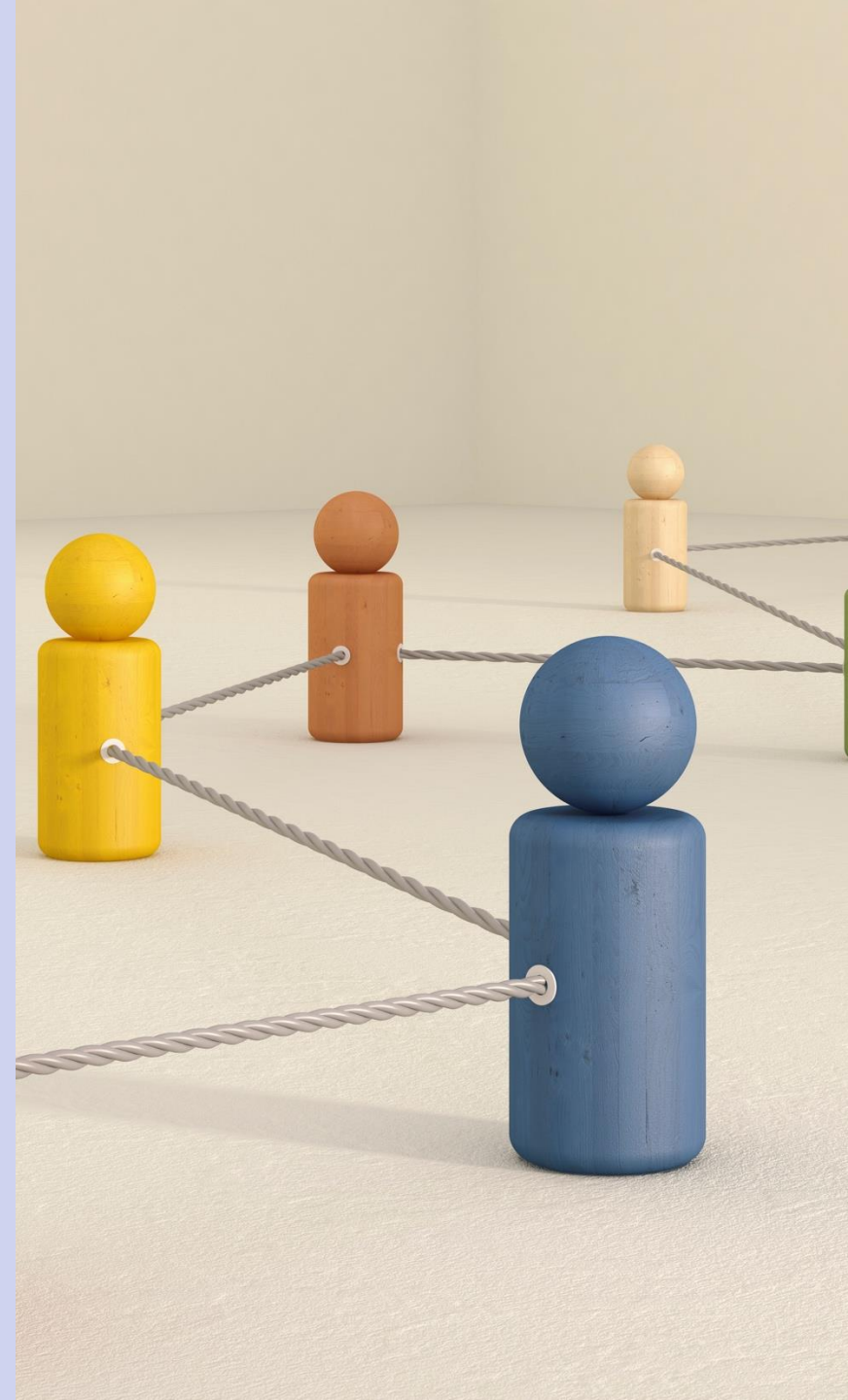
Totalforsvarsåret 2026

- I samarbeid med sivile aktører og Forsvaret planlegger DSB Totalforsvarsåret 2026.
- Overordnet mål: Styrke Norges evne til å forebygge og håndtere sikkerhetspolitisk krise og krig.
 - Styrke motstandsdyktigheten i kritiske samfunnsfunksjoner
 - Styrke sivil evne til å understøtte Forsvaret
 - Styrke totalforsvarets evne til å yte vertlandsstøtte
 - Styrke evnen til å beskytte befolkningen i krig
 - Styrke motstandsdyktigheten i befolkningen.

Pågående aktiviteter

Planutvikling i 2025 og 2026:

- Videreutvikling av NBS som beslutnings- og prosedyresystem
 - Etablering eller videreutvikling av planer i sivile virksomheter og Forsvaret
 - Etablering eller videreutvikling av tverrsektorielle planer:
 - Nasjonalt konsept for beskyttelse av sivilbefolkningen
 - Vertslandsstøttekonseptet, HNS-MOR
- Veileder kommunenes og fylkeskommunenes roller i krig
- Veiledning i totalforsvarshensyn i samfunns- og arealplanleggingen
- Plangrunnlag: scenario artikkel 5 (gradert), trilateral nordisk analyse (gradert)
- Totalforsvarsøvelser
- Felles budskapsplattform/kommunikasjonsplan med Forsvaret

Øvelser i Totalforsvarsåret 2026

2025

2026

NOVEMBER

MARS

JUNI

SEPTEMBER

OKTOBER

UKE 44

Digital 25

- Digital sikkerhet

- Forsvaret
- Direktorat
- Statsforvaltere
- Kommuner

- Spilløvelse

Cold Response 26

- Artikkel 5
- RSOM
- Medisinsk evakuering

- Forsvaret
- Direktorat
- Statsforvaltere
- Kommuner

- Feltøvelse
- Spilløvelse

Norge øver

- Kommunenes rolle i krig

- Kommuner

- Scenariofortellinger
- Diskusjonsøvelse

Nordisk samarbeid

- Nordisk samarbeid

- Nordiske beredskapsaktører

- Diskusjonsøvelse

Totalforsvarsøvelsen TDX 26

- Nasjonalt beredskapssystem

- Departementer
- Direktorat
- Statsforvaltere

- Spilløvelse

Valiant Duel 26

- Artikkel 5

- Forsvaret
- Direktorat
- Statsforvaltere

- Spilløvelse

Egenberedskapsuka

- Informasjonspunkter ved bortfall av ekom

- Befolkningen
- Kommuner

- Diskusjonsøvelse

Videreutvikling av Nasjonalt beredskapssystem (NBS) og planer

- Videreutvikling av NBS som beslutnings- og prosedyresystem
- Etablering eller videreutvikling av planer i sivile virksomheter og Forsvaret
- Etablering eller videreutvikling av tverrsektorielle planer:
 - **Nasjonalt konsept for beskyttelse av sivilbefolkningen (DSB)**
 - **Vertslandsstøttekonseptet (Forsvaret)**

NATOs nye vertslandsstøttekonsept

- Whole of Government/Whole of Society Approach
- Minstekrav til nasjonal evne til mottak og understøttelse av allierte forsterkninger
 - Infrastruktur
 - Funksjoner
 - Forsyninger og tjenester
 - Andre forutsetninger
- Oppfølging i Norsk vertslandsstøttekonsept til bruk i totalforsvaret og øvrig sivilt og militært planverk

Gap-
analyser

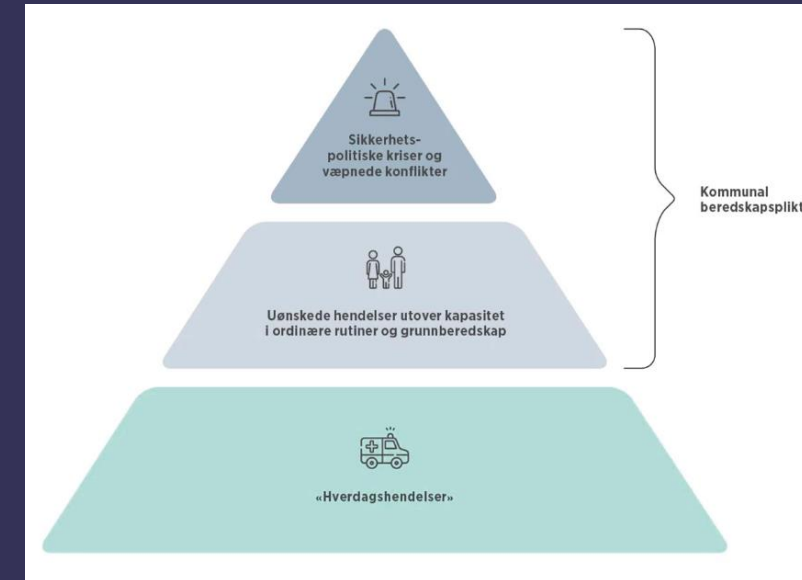
Sørreisa: Markus Malmin/Forsvaret

Veileder for kommunenens rolle og ansvar i krig

- Kommunene og fylkeskommunene har et omfattende ansvar som også må ivaretas under væpnet konflikt, krigsfare og lignende forhold. I tillegg vil kommunene i ulik grad bli påvirket av, og ha ansvar relater til vertslandsstøtte, militær mobilitet og konsekvenser av eventuelle kamphandlinger.
- DSBS veileder skal bidra til å klargjøre roller og ansvar i slike situasjoner, samt bidra til å styrke totalforsvarsarbeidet på lokalt og regionalt nivå.
- ***Det sentrale er å klargjøre hvilke ytterligere forventninger en slik situasjon vil medføre for kommunene.***

Kommunenes rolle i sikkerhetspolitisk krise/krig?

- Ivareta innbyggernes sikkerhet og trygghet
- Opprettholde grunnleggende kommunale tjenester

Sosial beredskap

Drikkevann

Skole og oppvekst

Akutt forurensing

Helse og omsorg

Brann og redning

Kommuneplanlegging

Sivilforsvarsplikter

Næringsberedskap

Eksterne aktører

Dette og mer til...

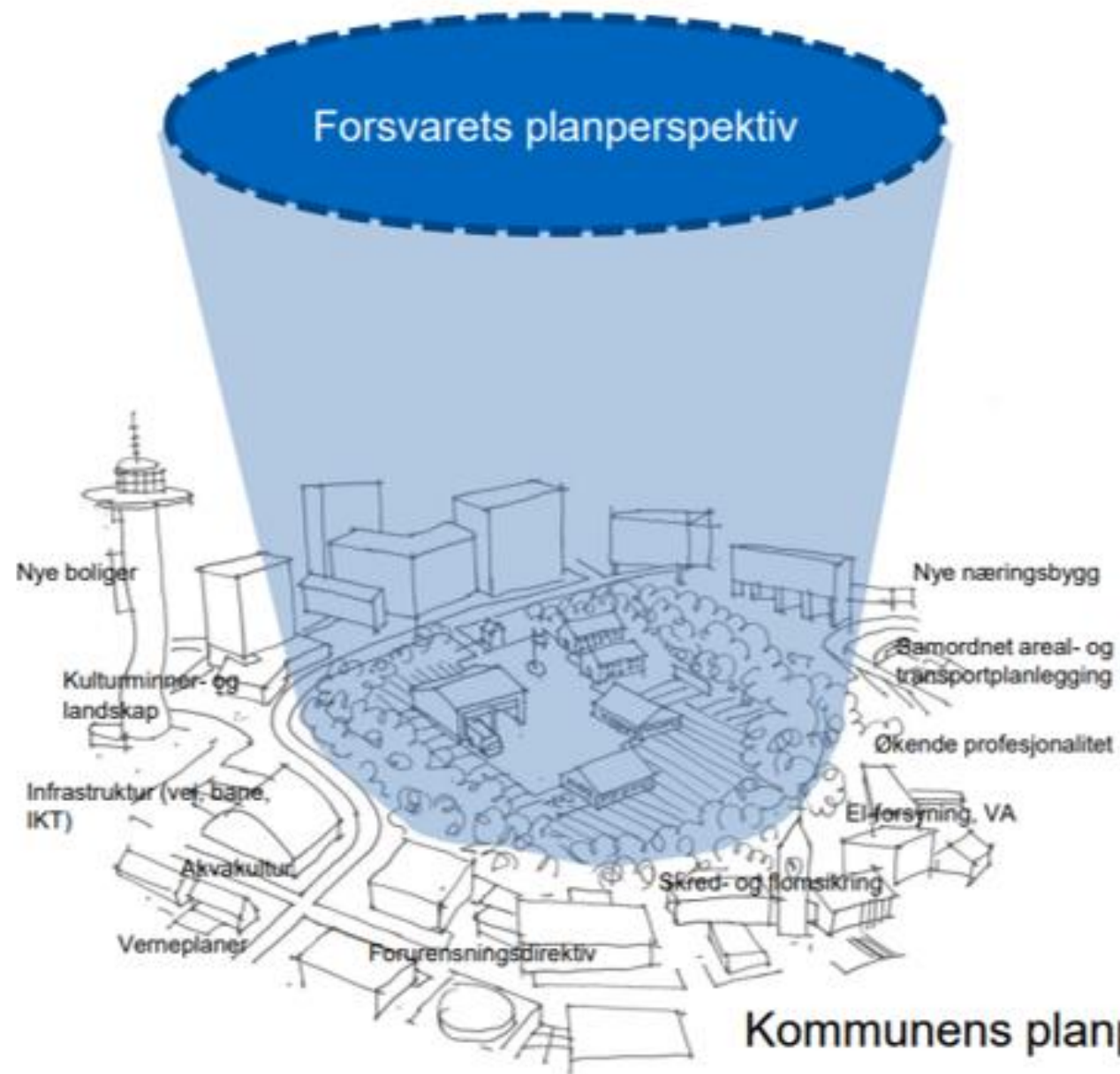
Forsvarets behov

Andre særlige plikter i krig

FIGUR 4. Sammenheng mellom kommunal beredskapsplikt og andre beredskapsplikter i kommunen.

Veileder for å ivareta totalforsvarshensyn i samfunns- og arealplanleggingen

Kommunens planperspektiv

PRINSIPPET OM DISTINKSJON

MILITÆRE MÅL

SIVILE MÅL

Takk for oppmerksomheten!

www.dsb.no / ingunn.moholt@dsb.no